

Transportstyrelsens föreskrifter om läkarintyg för sjöfolk;

TSFS 2011:117

Utkom från trycket
den 21 december 2011

beslutade den 19 december 2011.

Transportstyrelsen föreskriver följande med stöd av 5 och 6 §§ förordningen (1979:38) om läkarintyg för sjöfolk.

SJÖFART

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter avser läkarundersökning för utfärdande av sådana läkarintyg som avses i mönstringslagen (1983:929) eller fartygssäkerhetsförordningen (2003:438).

2 § Ordet *sjöman* används i dessa föreskrifter för att beteckna den som undersöks för att erhålla ett läkarintyg enligt 1 §.

3 § Bestämmelser om vilka läkare som får utfärda läkarintyg enligt 1 § finns i förordningen (1979:38) om läkarintyg för sjöfolk.

2 kap. Läkarundersökningen

Undersökningens omfattning

Fullständig undersökning

1 § En sådan läkarundersökning, som enligt 18 § andra stycket mönstringslagen (1983:929) eller 4 kap. 18 § fartygssäkerhetsförordningen (2003:438) inte är begränsad till syn- och hörsel förmågan, benämns i dessa föreskrifter *fullständig undersökning*.

En fullständig undersökning ska omfatta:

- a) genomgång av sjömannens hälsodeklaration,
- b) allmän undersökning,
- c) synundersökning,
- d) hörselundersökning, och
- e) undersökning om eventuell förekomst av tuberkulos.

Begränsad undersökning

2 § Av 18 § andra stycket mönstringslagen (1983:929) och 4 kap. 18 § fartygssäkerhetsförordningen (2003:438) framgår att läkarundersökningen i vissa fall får begränsas till syn- och hörsel förmågan. En sådan undersökning benämns i dessa föreskrifter *begränsad undersökning*.

Den fullständiga undersökningens innehåll och utförande

3 § Den fullständiga undersökningen ska göras med utgångspunkt från den skriftliga hälsodeklaration, som sjömannen ska lämna enligt förordningen (1979:38) om läkarintyg för sjöfolk.

4 § Den allmänna undersökningen ska inriktas på att bedöma eventuella sjukdomar eller funktionsnedsättningar som uppgivits i hälsodeklarationen. Den allmänna undersökningen ska också om möjligt upptäcka, om sjömannen i övrigt har någon sjukdom eller funktionsnedsättning som kan få betydelse för tjänstbarheten till sjöss.

5 § I en fullständig undersökning ska syn- och hörselundersökning ingå. Bestämmelser om denna finns i 4 kap.

6 § Vid en fullständig undersökning ska förekomst av tuberkulos efterforskas i den omfattning som kan anses befogad.

Den begränsade undersökningens innehåll och utförande

7 § Den begränsade undersökningen ska omfatta syn- och hörselundersökning. Bestämmelser om denna finns i 4 kap.

3 kap. Bedömning av tjänstbarheten

1 § En undersökning ska leda fram till en tjänstbarhetsbedömning. Vid en *fullständig undersökning* ska bedömningen att sjömannen kan tjänstgöra till sjöss grundas på att

1. den som undersökts enligt läkarens bedömning inte har någon sjukdom, som kan antas medföra en fara för hälsan eller säkerheten för övriga ombord,

2. den som undersökts enligt läkarens bedömning inte har någon sjukdom, som kan antas bli förvärrad av eller göra honom eller henne oduglig för tjänstgöring till sjöss,

3. den som undersökts enligt läkarens bedömning uppfyller de krav på syn- och hörsel förmåga, som gäller för den avsedda tjänstgöringen.

Vid en *begränsad undersökning* ska bedömningen att sjömannen kan tjänstgöra till sjöss grundas på att läkaren finner att den som undersökts uppfyller de krav på syn- och hörsel förmåga som gäller för den avsedda tjänstgöringen.

2 § Beroende på sjömannens hälsotillstånd kan intyget om tjänstbarhet vid en fullständig undersökning begränsas till viss befattning och fart.

Om inte särskilda skäl motiverar annat ska läkaren vid begränsning i fråga om fart använda uttrycket *begränsad fart*. Härmed avses trafik i Europafart norr om Brest. Europafart definieras i förordningen (2011:1533) om behörigheter för sjöpersonal.

4 kap. Syn- och hörselundersökningen

Allmänna bestämmelser

1 § Detta kapitel anger vilken syn- och hörselförmåga en sjöman ska ha för att erhålla läkarintyg enligt 18 § första stycket mönstringslagen (1983:929), eller för att erhålla sådant läkarintyg som enligt 18 § andra stycket mönstringslagen (1983:929) eller 4 kap. 18 § fartygssäkerhetsförordningen (2003:438) är begränsat till syn- och hörselförmågan.

Synförmåga

2 § Vid synundersökningen ska synskärpan bestämmas i ett ordinärt upplyst rum utan bländande ljuskällor i synfältet. Undersökningen ska utföras med väl och jämnt belysta synprovningstavlor på 5 meters avstånd, eller med hjälp av spegel på 2,5 meters avstånd och tavlan placerad över huvudet på den som undersöks. Sjömannen ska kunna tyda alla bokstäverna på den rad som anger den undersöktes synskärpa.

Synfältet ska prövas enligt Donders konfrontationsmetod, utförd på varje öga för sig, med provning i varje synfältskvadrant. Om anamnesen eller undersökningen leder till misstanke om synfältsdefekt, ska undersökning ske i perimeter.

För att bedömas ha tillräcklig synförmåga ska sjömannen uppfylla följande krav.

Grupp	Befattningsgrupp i läkarintyget	Omfattande	Krav					
			Synskärpa avstånd	Synskärpa nära, binokulärt ¹	Färgsinne	Synfält	Nattblindhet ²	Dubbelseende ³
1	Däck	Befälhavare Styrman Rorsman Utkik Den som ingår i säkerhetsbesättningen och tillhör däcksavdelningen	Minst 0,7 på ena ögat och minst 0,5 på andra ögat, med eller utan korrektionsglas. Den binokulära synskärpan ska uppgå till minst 0,2 utan korrektionsglas.	Syn för navigation av fartyg ⁴	CIE standard ⁵ 1 eller 2, alternativt annan likvärdig metod	Normalt synfält	Tillräcklig syn för att utan undantag genomföra alla nödvändiga funktioner i mörker	Inget betydande tillstånd upptäckt
2a	Däck	Övrig personal inom däcksavdelningen som inte ingår i grupp 1	Den binokulära synskärpan ska uppgå till minst 0,5 med eller utan korrektionsglas.	–	–	–	–	–
2b	Maskin	Maskinpersonal	Den binokulära synskärpan ska uppgå till minst 0,5 med eller utan korrektionsglas.	Syn för att på nära håll läsa instrument för att använda utrustning, identifiera system och komponenter när det är nödvändigt	CIE standard 1, 2 eller 3, alternativt annan likvärdig metod	Tillräckligt synfält	Tillräcklig syn för att utan undantag genomföra alla nödvändiga funktioner i mörker	Inget betydande tillstånd upptäckt
3	Intendentur/övriga	Övrig personal	Den binokulära synskärpan ska uppgå till minst 0,2 med eller utan korrektionsglas.	–	–	–	–	–

¹ Med eller utan korrektionsglas.

² Ska prövas av specialist om förekomst indikeras vid första undersökningen.

³ Se fotnot 2.

⁴ Till exempel läsa sjökort, nautiska publikationer, använda bryggutrustning och instrument och identifiering av navigationshjälpmedel.

⁵ Som definierat i *International Recommendations for Colour Vision Requirements for Transport* by the Commission Internationale de l'Eclairage (CIE-143-2001 inklusive efterföljande versioner).

Grupp	Befattningsgrupp i läkarintyget	Omfattande	Krav					
			Synskärpa avstånd	Synskärpa nära, binokulärt ⁶	Färgsinne	Synfält	Nattblindhet ⁷	Dubbelseende ⁸
4	Radio-telefonipersonal	Radio-personal med ansvar för GMDSS	Minst 0,4/öga med eller utan korrektionsglas	Syn för att på nära håll läsa instrument för att använda utrustning, identifiera system och komponenter när det är nödvändigt	CIE standard ⁹ 1, 2 eller 3, alternativt annan likvärdig metod	Tillräckligt synfält	Tillräcklig syn för att utan undantag genomföra alla nödvändiga funktioner i mörker	Inget betydande tillstånd upptäckt

För en sjöman som inte fyllt 20 år och som första gången ska tillträda en befattning i grupp 1 ovan gäller följande, utöver vad som fordras enligt första stycket; vid prövning utan korrektionsglas ska synskärpan uppgå till minst 0,8 binokulärt, och eventuell översynthet får inte överstiga 3,0 dioptrier på något öga.

Även för en sjöman i grupp 2 ska synfältet och färgsinnet anges i läkarintyget, om undersökningen visar att sjömannen i övrigt har tillräcklig syn- och hörsel förmåga för att kunna vara rorsman eller utkik.

3 § Den sjöman som endast med hjälp av korrektionsglas uppnår föreskriven synskärpa när prövning med sådana glas medges, ska använda glasögon eller kontaktlinser i tjänsten. I sådana fall ska skyldighet att bära nödvändiga glasögon eller kontaktlinser i tjänsten skrivas in i läkarintyget.

Om sjömannen, för att uppnå föreskriven synskärpa, använder glasögon som inte har skalmar som går runt örats hela baksida, ska glasögonen vara försedda med en fastsättningsanordning som hindrar att de faller av vid häftiga rörelser.

Om sjömannen är skyldig att bära glasögon eller kontaktlinser i tjänsten ska ett par reservglasögon och, i förekommande fall, en extra fastsättningsanordning medföras ombord.

4 § Om sjömannen visar upp ett särskilt färgsinnesintyg, som inte är äldre än fyra år, behöver färgsinnet inte prövas såvida inte sjömannen lämnar upplysningar som motiverar en förnyad prövning. Vid läkarundersökning för

⁶ Med eller utan korrektionsglas.

⁷ Ska prövas av specialist om förekomst indikeras vid första undersökningen.

⁸ Se fotnot 7.

⁹ Som definierat i *International Recommendations for Colour Vision Requirements for Transport* by the Commission Internationale de l'Eclairage (CIE-143-2001 inklusive efterföljande versioner).

intyg om enbart syn- och hörsel förmågan får dock det särskilda färgsinnesintyget vara högst två år gammalt.

Hörsel förmåga

5 § För att bedömas ha tillräcklig hörsel förmåga ska sjömannen uppfylla följande krav.

<i>Grupp</i>	<i>Befattningsgrupp i läkarintyget</i>	<i>Omfattande</i>	<i>Krav</i>
1	Däck	– befälhavare – styrman – rorsman – utkik – den som ingår i säkerhetsbesättning och tillhör däcksavdelningen	Vid prövning av varje öra för sig ska sjömannen väl uppfatta normal konversationsstämma på 4 meters avstånd och normal viskstämma på 1 meters avstånd, i båda fallen utan hörapparat och utan synstöd.
2a	Däck	– övrig personal inom däcksavdelningen som inte ingår i grupp 1	Vid prövning av varje öra för sig ska sjömannen väl uppfatta normal konversationsstämma på 4 meters avstånd och normal viskstämma på 1 meters avstånd, i båda fallen utan hörapparat och utan synstöd.
2b	Maskin	maskinpersonal	Vid prövning av varje öra för sig ska sjömannen väl uppfatta normal konversationsstämma på 2 meters avstånd och normal viskstämma på 1 meters avstånd, i båda fallen utan hörapparat och utan synstöd.
3	Intendentur/övriga	övrig personal	Sjömannen ska på det ena örat väl uppfatta normal konversationsstämma på 1 meters avstånd utan hörapparat och utan synstöd.
4	Radiotelefoni-personal	Radiopersonal med ansvar för GMDSS	Vid prövning av varje öra för sig ska sjömannen väl uppfatta normal konversationsstämma på 4 meters avstånd och normal viskstämma på 1 meters avstånd, i båda fallen utan hörapparat och utan synstöd.

Hörselförmågan hos en sjöman, som första gången ska tillträda en befattning i grupp 1, 2 eller 4 ovan, ska undersökas med en tonaudiometer. För att hörselförmågan ska anses tillräcklig, ska sjömannen därvid uppfatta signaler på

a) frekvenserna 500, 1 000 och 2 000 hertz; medelvärdet av en eventuell hörselnedsättning på dessa frekvenser (tonmedelvärdet) får inte på något öra överstiga 25 decibel,

b) frekvenserna 3 000, 4 000 och 6 000 hertz; medelvärdet av en eventuell hörselnedsättning på dessa frekvenser (diskantmedelvärdet) får inte på något öra överstiga 30 decibel.

Transportstyrelsen kan efter ansökan medge tillfälligt uppskov med kravet på undersökning med tonaudiometer. Hörselförmågan ska vid ett sådant uppskov motsvara vad som krävs för grupp 1, 2 respektive 4 enligt första stycket.

Undantag från kraven

6 § Transportstyrelsen kan, efter samråd med Socialstyrelsen, i särskilda fall medge undantag från kraven i detta kapitel. En ansökan om ett sådant undantag ska skickas till Transportstyrelsen. Till ansökan ska bifogas ett utlåtande från en läkare med specialistkompetens inom ögonsjukdomar respektive hörselrubbningar, alternativt öron-, näs- och halssjukdomar. Intyg om den sökandes sjöpraktik ska också bifogas, om inte uppgifter om denna har rapporterats till sjömansregistret.

5 kap. Läkarityget och hälsodeklarationen

Gemensamma bestämmelser

1 § Blanketten ”Läkarityg för sjöfolk” ska användas vid utfärdande av läkarityg.

För åtkomst av läkarityg för sjöfolk ska läkare ansluta sig till Läkarwebben via Transportstyrelsens hemsida. För detta krävs ett datasäkerhetscertifikat som efter verifiering av läkarlegitimationen erhålls från Transportstyrelsen.

Sjömannen ska efter avslutad undersökning få en kopia av formulären *Bedömning av arbetsförmåga* och *Resultat av syn- och hörselundersökning*.

2 § Läkarityg för sjöfolk får inte utfärdas utan att identiteten på den som undersökts är styrkt på ett betryggande sätt. Om sjömannen inte är känd för läkaren, ska personuppgifterna kontrolleras genom en godkänd legitimationshandling eller sjöfartsbok.

3 § Föreskrifter om giltighetstider för läkarityg finns i 19 § mönstringslagen (1983:929) och 4 kap. 18 § fartygs säkerhetsförordningen (2003:438). Läkaren får tidsbegränsa intyget ytterligare, om tätare hälsokontroller behövs.

Särskilt om läkarintyget och blanketten för läkarundersökning

4 § Hälsodeklarationen ska fyllas i före undersökningens början och undertecknas av sjömannen.

Vid en begränsad undersökning behöver någon hälsodeklaration inte lämnas.

5 § Om läkaren inte anser sig kunna ta ställning till sjömannens tjänstbarhet, får läkaren i enskilda fall rekommendera en undersökning hos en annan läkare inom ett visst verksamhetsområde.

Om det, utöver läkarintyget, finns omständigheter vad gäller sjömannens hälsotillstånd som sjukvårdsansvariga ombord bör känna till, får läkaren lämna ett skriftligt meddelande till sjömannen, som sjömannen kan lämna till befälhavaren. I samråd med den som undersöks kan läkaren anteckna på läkarintyget att meddelandet finns, om dess innehåll har betydelse för tjänstbarhetsbedömningen.

6 § Om ett läkarutlåtande, som avges före utgången av den antecknade giltighetstiden för ett tidigare utfärdat läkarintyg, begränsas till att avse endast en viss sjukdom eller skada, ska detta anges på en ny intygsblankett där tillämpliga delar fylls i. Giltighetstiden för det kompletterande utlåtandet löper ut samtidigt som det ursprungliga intyget. Läkaren kan dock ytterligare förkorta giltighetstiden, om tätare hälsokontroller behövs. Undersökningen får begränsas till en viss sjukdom eller skada endast om läkaren har tillgång till det ursprungliga intyget. Är så ej fallet, ska en fullständig undersökning utföras.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 1 januari 2012.

2. Genom författningen upphävs Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2009:3) om läkarintyg för sjöfolk.

3. För tjänstgöring ombord på fartyg får läkarintyg för sjöfolk fortsatt utfärdas med stöd av Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2009:3) om läkarintyg för sjöfolk till och med den 31 december 2016. Dessa intyg är dock giltiga längst till och med den 31 december 2016.

På Transportstyrelsens vägnar

STAFFAN WIDLERT

Charlotta Nilsson
(Sjöfartsavdelningen)